

Päätoimittajan palsta

Opiskelijan myyttiset 1 600 tuntia

“Uudessa mitoituksessa yhden vuoden täysipäiväiset opinnot (noin 1 600 h opiskelijan työpanosta) tuottavat 60 opintopistettä. . . .

Alempi korkeakoulututkinto . . . voidaan suorittaa päätoimisesti opiskellen kolmessa vuodessa . . .

Ylempi korkeakoulututkinto . . . ja sen voi suorittaa päätoimisesti opiskellen yleensä kahdessa vuodessa alemman korkeakoulututkinnon tai vastaavien opintojen pohjalta.” (Yliopisto-opinnot 2005–2007, Opetushallitus, ss. 15–16)

1 600 tuntia. Opiskeluaika 5 vuotta.

Ennen tutkinnonuudistusta esimerkiksi Tampereen teknillisen yliopiston lukuvuodessa oli 28 luentoviikkoa ja 4 tenttiviikkoa. Siitä oli joku viisas joskus jossakin laskenut, että opiskelija saa kokoon 32 opintoviikkoa vuodessa ja 160 opintoviikkoa viidessä vuodessa. Siihen puoli vuotta diplomityötä päälle, ja tutkinto on koossa. Eihän todellisuus ihan niin näitisti mennyt, mutta aika moni opiskelija selvisi urakastaan viimeistään kuudessa ja puolessa vuodessa.

Tutkinnonuudistuksen tulovaiheessa kävi käsky Korkealta Taholta, että opinnot pitää huolella mitoittaa ja tutkinnon kuormittavuus tarkasti laskea. Niinpä sitten laskettiin meilläkin. Opintopiste on $26\frac{2}{3}$ tuntia työtä, siis $5 \text{ op} = 133\frac{1}{3}$ tuntia, josta luentoja näin monta tuntia, laskuharjoitus-tilaisuuksia noin monta, kotitehtävien laskeamista tämän verran, muuta omatoimista opiskelua tuon verran, ja tentissä istutaan kolme tuntia. Jotta valmistumisajat saataisiin lyhenemään, lukuvuotta pidennettiin

yhteensä 35:een viikkoon. Ne ryhmiteltiin viideksi kuuden luentoviikon ja yhden tenttiviikon jaksoksi.

Vaan kuinkas kävikään. Korkea Taho oli viisaasti hoksannut, että vanhan sisälön sullominen uuteen aikatauluun saattaa olla pulmallista, vaikka kaikki oppiainehuolella tutkittaisiin ja tarpeeton pois jätettäisiin. Niinpä Korkea Taho kasvatetti tutkinnon kokoa 20:llä opintoviikolla eli 30:llä opintopisteellä vanhasta 180:stä opintoviikosta 300:aan opintopisteeseen. Opiskeltavaa on tästedes diplomityön lisäksi 180:n työviikon edestä. 35:n opiskeluvuoden vuosiksi jaettuna se tekee viisi vuotta ja viisi viikkoa. Edellä laskettu viiden ja puolen vuoden teoreettinen valmistumisaika siis *piteni* viidellä viikolla . . .

Mutta eihän sitä niin pitänyt tehdä. Korkean Tahon tahto on, että opiskelijat suorittavat 60 opintopistettä vuodessa ja koko tutkinnon viidessä vuodessa. Täytyy siis joka vuosi sulloa 40:n viikon työt 35:een viikkoon kalenteriaikaa. Työviikoista tulee noin 46-tuntisia (45 tuntia 42 minuuttia 51 ja puoli sekuntia, laskee insinööri). No, kaipa nuorena jaksaa.

Mitä tuumii asiasta Leena Lehtori? Hän on opetuspedagogian kurssit käynyt ja ajattelee aina opiskelijoiden parasta. Kuunnellaanpas hänen pohdintaansa:

“Opiskelijapalautteen mukaan kurssini oli viime vuonna aika raskas. Nyt se pitää mahduttaa 12:een luentoviikkoon aiemmin 14:n sijasta. No, täytynee jättää osa asiasta pois. Meitähän käskettiin katsomaan kurssisisältöjä kriittisesti ja tarvittaessa karsimaan.”

Yrjö Yliassistentti ei opiskelijoiden sanallisesta palautteesta piittaa. Hän uskoo vain numeroita. Mutta hänen vaimonsa on Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön palveluksessa, ja on sieltä tuonut tilasto-

ja opiskelijoiden loppuunpalamisesta. Yrjö miettii:

“Opintopisteen määritelmän mukaan laskettu viikottainen työmäärä on kieltämättä kohtuuton. Minäpä suunnittelen kurssini sen mukaan, että opiskelija opiskelee viikossa 40 tuntia. Siinäkin on ihan riittävästi urakkaa. Kahdeksasosa ajasta pois, kyllä voin sen verran oppimistulokista tinkiä.”

1 400 tuntia. Opiskeluaikaennuste 5 vuotta. Tasosta tingitty 12,5 %.

Opintokansliassa sijoitetaan kursseja lukujärjestykseen. Maanantai-aamut kello 8–12 on perinteisesti varattu rästitenteille, joten niihin ei panna luentoja. Perjantai-iltapäivillekään kello 14–16 ei laiteta luentoja, koska opettajat sanovat, että se olisi turhaa. Opiskelijat eivät tulisi niille. Heillä on tärkeämpää tekemistä. He haluavat ehtiä illan viimeiseen bussiin kotiseudulle.

Ja niin ensimmäisen vuoden Teemu Teekkari, jonka uraa alamme nyt seurata, viettää maanantai-aamut ja perjantai-iltapäivät bussissa. Hän ei koe pinnaavansa opinnoista, koska eihän silloin ole luentoja, ja laskuharjoituksiinkin hän sai paikat keskeltä viikkoa olevista ryhmistä. Äiti sanoo, että kiva kun ehdit käydä kunnolla kotona, tässähan ehtii hyvin pestä pyykiksi. Periaatteessa kai viikonloppuna voisi lukea prujua tai laskea kotitehtäviä. Bussissa se ei tosin oikein onnistu, eikä kotona huvita. Täytyyhän välillä myös levätä, tuumii äitikin.

1 190 tuntia. Opiskeluaikaennuste 5 vuotta 11 kuukautta.

Teemu on tyypillinen reipas suomalainen nuorukainen: jotenkin vireystila on paarempi iltapäivällä kuin aamulla kello 8.

Sitä mukaa kuin syksy pimenee, “varhais”aamuluennoilta raahautuminen käy ankeammaksi ja ankeammaksi, kunnes kerran Teemu päättää jättää ne väliin. Ei sen tarvitse olla opinnoista pois, hän ajattelee, sillä kurssilla on hyvä pruju josta voin opiskella suoraan. Onneksi tärkeimpien kurssien luennot alkavat vasta kymmeneltä.

Teemu päättää jatkaa päivää illasta. Kymmeneksi yliopistolle, neljältä kämpille ja kolme tuntia opiskelua myöhemmin illalla. Tai, no, ainakin pari tuntia. Kyllä minä teen kovasti töitä, täytyy sitä ehtiä hieman rentoutuakin, tietää Teemu. Harmi, että ruokalassa on yleensä niin pitkä jono, että iltapäivän luennoista menee ensimmäinen tunti hukkaan.

1 050 tuntia. Opiskeluaikaennuste 6 vuotta 8 kuukautta.

Keväällä koittaa vappu. Se on tällä kertaa maanantaina, joten, vaikka pari edeltävää päivää menee juhlimiseen, ne eivät ole opiskelusta pois. Teemu ei ole ollut erityisen aktiivinen opiskelijaelämässä, eikä hän nytkään käytä vappua edeltävän viikon jäynäohjelmaan muuta kuin vapaa-aikaansa. Perjantainakin hän oli keskipäivän luennoilla — eipä siellä juuri muita ollutkaan kuin luennoija ja hän. Vapun jälkeisenä päivänä työteho ei kylläkään ole ihan täysi. Tarkemmin sanoen, se päivä menee nukkuen. Mutta se onkin Teemun ainoa rokulipäivä koko lukuvuonna.

Teemu luulee menettäneensä vain yhden päivän opiskeluaikaa (7 tuntia). Mutta, vaikka vappu on yleinen vapaapäivä, se osuu luentoajaksolle, eikä sen opetusta ole siirretty mihinkään muuhun päivään. Vappu on siis todellisuudessa pois opiskelujasta. Teemun kohdalla se tarkoittaa viiden tunnin menetystä, koska eihän hän muutoinkaan opiskele maanantaisin sen enempää.

Samalla lailla pois jäivät kuluneena talvena itsenäisyyspäivä (tiistai, 7 tuntia) ja jouluaatonaatto (perjantai, 3 tuntia). Itsenäisyyspäivän aatto oli opetuspäivä, mutta pikku Teemu vietti sen isin ja äidin helmoissa (5 tuntia) — kuka nyt olisi viitsinyt olla itsenäisyyspäivän opiskelupaikkakunnalla pelkkien maanantai-iltapäivän luentojen vuoksi. Itsenäisyyspäivän jälkeinen aamu meni paluumatkaan (2 tuntia). Joulunalusviikolla Teemu matkusti lapsuudenkotiinsa jo torstaina iltapäivällä (4 tuntia), koska jouluaatonaaton bussit ovat aina niin täynnä, että mukaan ei mahdu. Äiti olisi halunnut Teemun kotiin jo aikaisemmin.

1 017 tuntia. Opiskeluaikaennuste 6 vuotta 11 kuukautta.

Mutta hetkinen! Laskelmasta puuttuu kokonaan tenttiviikkojen uurastus!

Vuodessa on viisi tenttiviikkoa. Niiden edellä Teemu ei mene viikonlopuksi lapsuudenkotiinsa, vaan opiskelee ahkerasti. Perjantai-iltana kolme ylimääräistä tuntia, lauantaina kuusi tuntia, sunnuntaina kuusi. Enempää ei Teemu ehdi eikä jaksakaan, sillä kuusi tuntia pönttämistä on aikamoinen urakka.

Aterioiden hankkiminen viikonloppuna on ongelma. Teemu ostaa kaupasta spagettia ja tonnikalapurkin. Hän laittaa spagetin kiehumaan ja alkaa pohtia laskutehtävää. Hetkeä myöhemmin hän huomaa, että yli kiehuneen spagetin siivoaminen hellalta on oikeastaan rentouttavaa vastapainoa lukemiselle.

Ensimmäinen tentti on maanantaina aamupäivällä. Heti sen perään Teemu ei jaksakaan opiskella, mutta onneksi tiistain tentti on vasta iltapäivällä. Illalla Teemu pönttää kolme tuntia ja tiistaiamuna toiset kolme. Tiistaina tentin jälkeen Teemu menee kaljalle. Keskiviikkona Teemu lukee ja laskee täyden päivän. Viikon kol-

mas ja viimeinen tentti on torstaina aamupäivällä. Sen jälkeen ei tällä viikolla kirjoihin kosketa!

Jälkeenpäin Teemu tuntee puurtaneensa tenttiviikkona melkein kahden viikon edestä. Ehkä henkistä energiaa kuluikin sen verran, mutta työtunteja oli vain seitsemän enemmän kuin normaalina viikkona.

Ensimmäinen vuosi 1 052 tuntia. Opiskeluaikaennuste 6 vuotta 8 kuukautta.

Toisena vuonna reipas teekkarimme menee opintojen ohessa töihin. Hän osaa jo ohjelmoida. Kaverit sanovat, että valmistumisen jälkeen ei työpaikkaa saa ellei ole työkokemusta. Sitäpaitsi töissä on kuulemma kivaa! Ainakin kivempaa kuin fysiikan laskareissa. Pieni palkkatulo ei ole pahitteeksi, sillä opintorahalla ei elä ja vain hullu ottaa lainaa. Isi virnuili viime kerralla aika pahasti kun Teemu pyysi vähän avustusta.

Työt saattavat hieman häiritä opintoja. Mutta Teemu päättää lujasti, että hän tekee palkkatöitä vain yhden päivän viikossa. Sillä ei vielä ylitetä KELAn tulorajaa, 505 euroa kuussa opintotukikuukautta kohti. Olkoon työpäivä maanantai, silloinhan yliopistolla olisi lyhyt päivä. Jos maanantai osuu tenttipäiväksi tai vapaapäiväksi, Teemu joutuu tekemään sen sisään etutai jälkikäteen.

Teemu lupaa itselleen vastedes jäädä useimmiksi viikonlopuiksi opiskelupaikkakunnalle ja opiskella silloin neljä tuntia ylimääräistä. Se melkein korvaa maanantaisin menetettävät opiskelutunnit. Isiä ja äitiä täytyy silti käydä tapaamassa joka kolmas viikko. (Sen enempää pyykkiä Teemu ei saa kerralla kuljetettua.) Lopputulokset laskelmasta, joka on liian mutkikas tässä esitettäväksi, on, että Teemu tekee viikossa keskimäärin 7,5 tuntia palkkatyö-

tä, mutta hänen keskimääräinen viikottainen opiskeluaikansa pienenee vain puolet siitä.

*Toinen vuosi 921 tuntia.
Opiskeluaikaennuste 7 vuotta
6 kuukautta.*

Kolmannen vuoden syksyllä Teemulle tulee ikävä yllätys. Hän huomaa, että KELAn opintotukiraja lasketaan koko vuoden tuloista. KELAn kaavassa kesäajan tuloksi lasketaan 1 515 euroa kuukaudesta, mutta todelliset tienestit olivat enemmän. On pakko joko lopettaa työt loppuvuodeksi tai palauttaa osa opintotuesta.

Teemu miettii ja pohtii. Jos nyt irtisanoudun, niin pääsenkö vuodenvaihteen jälkeen takaisin töihin? Ja miten rahat riittävät? Mutta jos jatkan töitä, niin mistä saan rahaa opintotuen takaisinmaksuun? Työnantaja on kysellyt, enkö voisi tehdä toisenkin päivän viikossa. Taitaa olla parasta palauttaa osa opintotuesta ja suostua tekemään lisää palkkatyötä. Jospa sopisin työnantajan kanssa vaikka puolesta lisäpäivästä viikossa. Perjantaisin luentoja on vähän, joten jospa tekisin palkkatöitä joka toinen perjantai.

Ja niin Teemu tekee. Mutta Teemun viikko-ohjelma on jo niin raskas, että hän ei enää jaksaa pidentää sitä. Lisätyt palkkatyötunnit ovat kaikki pois opiskelusta.

Kolmas vuosi 800 tuntia. Neljäs vuosi 800 tuntia. Viides vuosi ... Opiskeluaikaennuste 8 vuotta 3 kuukautta.

Onneksi tämä tarina on alkua lukuunottamatta keksitty. Se antaa todellisuudesta liian synkän kuvan. Eikö?

“Opiskelijoista 92 % on tyytyväisiä opintoihinsa Jyväskylän yliopistossa. He käyttävät opintoihinsa keskimäärin 20 tuntia viikossa.” (Kallio, Eeva. 2002. Opintojen tukaluus ja onni — yliopisto-opintojen kuormittavuus. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuslauseita 15, s. 3)

“[Oulun yliopiston] Sähkötekniikan osasto selvitti jokin aika sitten opiskelijoidensa ajankäyttöä, ja paljastui, että opintoihin käytetään keskimäärin 20 tuntia viikossa.” (Oulun yliopiston kehittämisspäällikkö Asko Karjalainen Helsingin sanomien mukaan, 11.2.2004)

Miten tämä sopii yhteen sen kanssa, että todelliset valmistumisajat ovat selvästi alle kahdeksan vuotta?

Leena Lehtori on jatkanut kurssien mukauttamista siihen mitä opiskelijat todellisuudessa opiskelevat. Yrjö Yliasistentti on siirretty pois massakurssien opetuksesta vastaamaan valinnaisesta syventävästä kurssista “Algebrallisen luku-teorian sovellukset tietojenkäsittelyssä” (3 suoritusta vuosittain, ei Teemu). Tällä tavoin Teemun ja hänen kavereidensa valmistumisaika putosi sanokaamme kuuteen vuoteen. Teemu on saanut arvokasta työkokemusta. Samalla tutkinnon sisällöstä on pudonnut kolmasosa pois. Kylläpä tutkinnossa oli ollut paljon turhaa!